

Hartslag

Van dezelfde auteur bij The House of Books:

Diagnose besmet
Koud bloed
Alarmfase Rood

RIZZOLI & ISLES-THRILLERS

Het stille meisje
Sneeuwval
De chirurg
De leerling
De zondares
Zustermoord
Verdwijn
De Mefisto Club
Koud hart
Het aandenken

Tess Gerritsen

HARTSLAG

the house of books

Oorspronkelijke titel

Harvest

Uitgave

Pocket Books, New York

This edition published by arrangement with the original publisher, Atria Books,
an imprint of Simon & Schuster, Inc., New York

Copyright © 1996 by Tess Gerritsen

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 1996 by The House of Books,
Vianen/Antwerpen

Vertaling

A.S.J. Wieberdink

Omslagontwerp

Studio Jan de Boer BNO, Amsterdam

Foto auteur

© Jessica Hills

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 3542 2

D/2012/8899/53

NUR 332

www.thehouseofbooks.com

www.tessgerritsen.nl

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hij was klein voor zijn leeftijd, kleiner dan de andere jongens die in de tunnel in Arbats-Kaya bedelden, maar ondanks het feit dat hij pas elf was, had hij alles al meegemaakt. Hij rookte al vier jaar, stal al drieënhalf jaar en was al twee jaar schandknaap. Dit laatste was niet direct zijn roeping, maar oom Misha stond erop. Hoe moesten ze anders aan brood en sigaretten komen? Yakov was de kleinste en blondste van oom Misha's jongens en had het het zwaarste te verdienen. De klanten hadden altijd een voorkeur voor jonge, blonde kinderen. Dat Yakov zijn linkerhand miste, scheen hen niet te interesseren; de meesten merkten zijn verschrompelde stomp niet eens op. Ze waren te verrukt van het kleine, blonde jongetje met zijn onverschrokken blauwe ogen.

Yakov verlangde ernaar uit dit leven te stappen en, zoals de grotere jongens, in zijn onderhoud te voorzien met zakkenrollen. 's Ochtends, wanneer hij in Misha's flat wakker werd, en 's avonds voor hij in slaap viel, greep hij met zijn ene goede hand de grote spijl aan het hoofdeinde van zijn bed vast, en rekte zich zo ver mogelijk uit in de hoop een fractie van een centimeter langer te worden. Oom Misha had gezegd dat dit zinloos was. Yakov was klein omdat hij uit een lichamelijk onderontwikkelde familie kwam. De vrouw die hem acht jaar geleden in Moskou in de steek had gelaten was ook onderontwikkeld geweest. Yakov kon zich de vrouw nauwelijks meer herinneren, zoals hij zich evenmin iets anders uit die tijd kon herinneren. Hij wist alleen maar wat oom Misha hem had verteld, en daar geloofde hij maar de helft van. Ondanks zijn elf jaar was de kleine Yakov een verstandig jongetje.

Dus nam hij de man en vrouw die aan de eettafel met oom Misha in een zakelijk gesprek verwickeld waren met zijn aangeboren terughoudendheid op.

Het paar was in een grote, zwarte auto met donkergetinte ramen naar de flat toegekomen. De man heette Gregor en droeg een pak en das en had echte leren schoenen aan. De vrouw heette Nadiya en was blond; ze had een rok en jack van fijne wol aan en ze had een stevige reistas bij zich. Ze was niet Russisch, dat was de vier jongens in de flat direct duidelijk. Ze was misschien een Amerikaanse, of een Engelse. Ze sprak vloeiend Russisch, maar met een accent.

Terwijl de twee mannen wodka drinkend zaken bespraken, dwaalde de blik van de vrouw door het flatje en ze zag de oude legerbedden die tegen de muur aangeschoven stonden, de stapels vuil beddengoed en de vier jongens die in angstige spanning bij elkaar gekropen zaten. Ze had lichtgrijze ogen, aardige ogen, en ze bestudeerde de jongens om de beurt. Eerst keek ze naar Pyotr, de oudste van vijftien. Toen naar Stepan van dertien en Aleksei van tien.

En ten slotte keek ze naar Yakov.

Yakov was eraan gewend om nauwkeurig door volwassenen opgenomen te worden en keek rustig terug. Hij was er niet aan gewend dat de belangstelling voor hem zo snel taande. Normaal gesproken negeerden de volwassenen de andere jongens. Dit keer was het de slungelachtige Pyotr vol puistjes die de aandacht van de vrouw trok.

Nadiya zei tegen Misha: 'Je doet er goed aan, Mikhail Isayevich. Deze kinderen hebben hier geen toekomst. Ze krijgen een mooie kans!' Ze glimlachte tegen de jongens.

De slome Stepan grijnsde terug als een verliefde idioot.

'U begrijpt dat ze geen Engels spreken,' zei oom Misha. 'Op een enkel woord na.'

'Kinderen leren snel. Het kost hen geen moeite.'

'Ze zullen tijd nodig hebben om van alles te leren. De taal, het eten...'

'Ons agentschap kent de aanpassingsmoeilijkheden. We werken met heel veel Russische kinderen. Wezen, zoals deze hier. Ze blijven een tijdje op een speciale school om te leren zich aan te passen.'

'En als ze dat niet kunnen?'

Nadiya zweeg even. 'Er zijn van tijd tot tijd uitzonderingen. Kinderen met emotionele moeilijkheden.' Haar blik ging naar de vier jongens. 'Is er eentje waarbij u problemen verwacht?'

Yakov wist dat hij degene was met de moeilijkheden waar ze het over hadden. Degene die zelden lachte en nooit hilde, degene die oom Misha zijn 'jongetje van steen' noemde. Yakov wist niet waarom hij nooit hilde. Als de andere jongens pijn hadden, huilden ze dikke, natte tranen. Yakov zette zijn gedachten gewoon af, zoals een televisiescherm 's avonds laat uitgaat nadat de zenders uit de lucht zijn. Geen uitzending, geen beelden, alleen maar geruststellend wit geruis.

Oom Misha zei: 'Het zijn allemaal lieve jongens. Prima jongens.'

Yakov keek naar de drie andere jongens. Pyotr met een vooruitstekend voorhoofd en schouders die eeuwig naar voren hingen, zoals bij een gorilla. Stepan met zijn rare, verfrommelde oortjes en hersenen ter grootte van een walnoot. Aleksei duimde.

En ik, dacht Yakov, en keek naar de stomp aan zijn onderarm, ik heb maar één hand. Waarom zeggen ze dat we prima zijn? Want dat was nu net wat oom Misha bleef volhouden. En de vrouw bleef knikken. Dit waren goede en gezonde jongens.

‘Ze hebben zelfs goede tanden!’ wees Misha. ‘Totaal niet verrot. En kijk eens hoe lang mijn Pyotr is.’

‘Die daar ziet er ondervoed uit.’ Gregor wees op Yakov. ‘En wat is er met zijn hand gebeurd?’

‘Zo is hij geboren.’

‘Straling?’

‘Verder heeft het geen effect op hem gehad. Hij mist alleen die hand.’

‘Het zou geen probleem moeten zijn,’ zei Nadiya. Ze stond op. ‘We moeten gaan. Het is tijd.’

‘Nu al?’

‘We moeten ons aan een schema houden.’

‘Maar... hun kleren...’

‘Het agentschap voorziet hen van kleding. Beter dan wat ze nu aan hebben.’

‘Gaat het zo gauw gebeuren? Krijgen we geen tijd om afscheid te nemen?’

Er verscheen even een geïrriteerde blik in de ogen van de vrouw. ‘Snel dan. We willen onze aansluiting niet missen.’

Oom Misha keek naar zijn jongens, zijn vier jongens, die geen bloedverwanten van hem waren en van wie hij zelfs niet hield, maar ze waren over en weer afhankelijk van elkaar. Over en weer. Hij omhelsde de jongens beurtelings. Toen hij bij Yakov kwam, hield hij hem een beetje langer vast en een beetje steviger. Oom Misha rook naar ui en sigaretten, bekende geuren. Goede geuren. Maar Yakov deinsde instinctief terug voor zijn nabijheid. Hij hield er niet van om vastgehouden of aangeraakt te worden, door wie dan ook.

‘Denk aan je oom wanneer je straks rijk bent in Amerika. Denk eraan hoe ik voor jullie heb gezorgd,’ fluisterde Misha.

‘Ik wil niet naar Amerika,’ zei Yakov.

‘Het is het beste. Voor jullie allemaal.’

‘Ik wil bij u blijven, oom! Ik wil hier blijven.’

‘Je moet gaan.’

‘Waarom?’

‘Omdat ik dat wil. Daarom.’ Oom Misha pakte zijn schouders beet en schudde hem stevig door elkaar. ‘Ik wil het.’

Yakov keek naar de andere jongens die tegen elkaar stonden te grinniken. En hij dacht: ze zijn er blij om. Waarom ben ik de enige die twijfelt?

De vrouw pakte Yakov bij de hand. 'Ik zal hen naar de auto brengen. Gregor kan de papieren hier afhandelen.'

'Oom?' riep Yakov.

Maar Misha had zich al omgedraaid en staarde het raam uit.

Nadiya dreef de vier jongens de gang in en de drie trappen naar beneden af. De bonkende schoenen en de lawaaierige jongensenergie schenen zwaar door het lege trappenhuis te weergalmen.

Ze waren al beneden toen Aleksei plotseling stilstond. 'Wacht! Ik ben Shu-Shu vergeten!' riep hij en rende de trap weer op.

'Kom terug!' riep Nadiya. 'Je kunt niet naar boven gaan!'

'Ik kan hem niet achterlaten!' gilde Aleksei.

'Kom nú terug!'

Aleksei bonkte gewoon verder de trap op. De vrouw stond op het punt hem achterna te gaan toen Pyotr zei: 'Hij gaat niet zonder Shu-Shu.'

'Wie is Shu-Shu in godsnaam?' snauwde ze.

'Zijn knuffelhondje. Dat heeft hij al eeuwen.'

Ze keek even naar boven, naar de derde etage, en een fractie van een seconde zag Yakov iets in haar ogen wat hij niet begreep.

Vrees.

Ze stond erbij alsof ze innerlijk in tweestrijd verkeerde of ze Aleksei achterna zou gaan of hem zou laten lopen. Toen de jongen de trap weer af kwam rennen met de haveloze Shu-Shu in zijn armen gekneld, scheen de vrouw opgelucht tegen de trapleuning aan te zakken.

'Hebbes!' kraaide Aleksei en hield de knuffel stevig vast.

'Nu gáán we,' zei de vrouw en leidde hen naar buiten.

De vier jongens klommen achter in de auto. Het was er krap en Yakov moest half op Pyotrs schoot zitten.

'Kun je die magere billen van je niet ergens anders laten?' mopperde Pyotr.

'Waar dan? In je gezicht?'

Pyotr gaf hem een duw. Hij duwde terug.

'Ophouden!' beval de vrouw vanaf de stoel voorin. 'Gedraag je.'

'Maar er is hier niet genoeg ruimte,' klaagde Pyotr.

'Maak dan ruimte. En wees stil!' De vrouw keek omhoog naar de derde verdieping van het gebouw. Naar Misha's flat.

'Waar wachtten we op?' vroeg Aleksei.

'Op Gregor. Hij tekent de papieren.'

'Hoe lang duurt dat?'

De vrouw leunde achterover en keek recht voor zich uit. 'Niet lang.'

Dat was op het nippertje, dacht Gregor toen de jongen, die Aleksei heette, de flat voor de tweede keer had verlaten en de deur achter zich dichtsliep. Als dat rotjoch een seconde later was binnengekomen, zouden de poppen aan het dansen zijn geweest. Waarom had die stomme Nadiya dat joch weer naar boven laten gaan? Hij was er van het begin af tegen geweest om Nadiya te gebruiken. Maar Reuben had volgehouden dat er een vrouw bij moest zijn. Een vrouw wekt vertrouwen.

De voetstappen van de jongen stierven weg in het trappenhuis, een hard gebonk werd gevolgd door het dichtklappen van de voordeur van de flat.

Gregor wendde zich tot de pooier.

Misha stond bij het raam en staarde naar de auto op straat waar zijn vier jongens in zaten. Hij duwde zijn hand tegen het glas, zijn dikke vingers gespreid in een afscheidsgroet. Toen hij zich omdraaide om Gregor aan te kijken, stonden er waarachtig tranen in zijn ogen.

Maar zijn eerste woorden gingen over geld. 'Zit het in de reistas?'

'Ja,' zei Gregor.

'Alles?'

'Twintigduizend Amerikaanse dollars. Vijfduizend per kind. Met die prijs was u het eens.'

'Ja.' Misha zuchtte en streek met zijn hand over zijn gezicht. Een doorploegd gezicht als overduidelijk gevolg van te veel wodka en sigaretten. 'Worden ze door nette gezinnen geadopteerd?'

'Daar zorgt Nadiya voor. Ze is dol op kinderen. Daarom heeft ze voor dit werk gekozen.'

Misha speelde het klaar zwakjes te glimlachen. 'Misschien zou ze voor mij een Amerikaans gezin kunnen zoeken.'

Gregor moest hem bij het raam zien weg te krijgen. Hij wees op de reistas die op een bijzettafeltje stond. 'Kijk maar. Tel het maar na, als u wilt.'

Misha liep naar de reistas en maakte het slot open. Er lagen stapels Amerikaanse bankbiljetten in, in nette bundeltjes bijeengepakt. Twintigduizend dollar, genoeg voor alle wodka die een man nodig had om zijn lever te laten verrotten. Wat is het tegenwoordig goedkoop om een mensenziel te kopen, dacht Gregor. Op de straten van dit nieuwe Rusland kon over alles onderhandeld worden. Een krat Israëlische sinaasappels, een Amerikaanse televisie of de verrukking van een vrouwenlichaam. Overal was voor degenen met talent gelegenheid dit gebied te ontginnen.

Misha stond naar dat geld te staren, zijn geld, maar hij had geen triomfantelijke blik. Eerder een blik vol afkeer. Hij maakte de reis-

tas dicht, liet zijn hoofd hangen en zijn handen rustten op het harde, zwarte plastic.

Gregor ging achter Misha's kalende hoofd staan, hief de loop van een automatische revolver met geluiddemper en vuurde twee kogels af in de hersens van de man.

Er spatte bloed en grijze massa op de tegenoverliggende muur. Misha zakte met zijn gezicht naar beneden op de grond, en gooide in zijn val het bijzettafeltje omver. De reistas plofte op het vloerkleed naast hem.

Gregor graaide de reistas weg voor de stroom bloed het bereikt had. Er zaten stukjes menselijk weefsel op de zijkant. Hij liep naar de badkamer en veegde de spetters met behulp van toiletpapier van het plastic en trok het papier door. Toen hij terugkwam in de kamer waar Misha lag, was het bloed al over de grond gelopen en had een ander vloerkleed bereikt.

Gregor keek de kamer rond om zich ervan te vergewissen dat hij zijn werk hier gedaan had en dat er geen sporen waren achtergebleven. Hij had zin om de fles wodka mee te nemen, maar besloot het niet te doen. Er zou om uitleg gevraagd worden waarom hij Misha's kostbare fles had en Gregor had geen geduld voor de vragen van kinderen. Dat was Nadiya's afdeling.

Hij liep de flat uit en ging naar beneden.

Nadiya en de haar toevertrouwde kinderen zaten in de auto te wachten. Ze keek hem aan toen hij achter het stuur ging zitten, de vraag lag duidelijk in haar ogen te lezen.

'Heb je alle papieren getekend?' vroeg ze.

'Ja. Allemaal.'

Nadiya leunde achterover en zuchtte hoorbaar van opluchting. Ze was hier niet tegen bestand, dacht Gregor toen hij de auto startte. Wat Reuben ook zei, de vrouw was een blok aan zijn been.

Het geluid van gebakkelei klonk achter in de auto. Gregor keek in zijn achteruitkijkspiegeltje en zag dat de jongens elkaar heen en weer duwden. Allemaal, op de kleinste – Yakov – na. Die zat voor zich uit te staren. In de spiegel ontmoetten hun blikken elkaar en Gregor had het griezelige gevoel dat een paar volwassen ogen hem vanuit een kindergezicht aankeken.

Toen draaide de jongen zich om en verkocht zijn buurman een dreun op zijn schouder. Plotseling was de achterbank een wirwar van kronkelende lichamen en wild zwaaiende ledematen.

'Gedragen jullie je!' zei Nadiya. 'Kunnen jullie niet rustig zijn? Het is een heel eind rijden naar Riga.'

De jongens kalmeerden. Er heerste even stilte achter in de auto. Toen zag Gregor in het achteruitkijkspiegeltje dat het kleintje, de

jongen met de volwassen ogen, zijn buurman een por met zijn elleboog gaf.

Gregor moest glimlachen. Geen reden tot ongerustheid, dacht hij. Het waren tenslotte maar kinderen.

Het was middernacht en Karen Terrio vocht om haar ogen open te houden. Ze vocht om op de weg te blijven.

Direct na de begrafenis van tante Georgina was ze vertrokken en ze had nu al bijna twee volle dagen gereden zonder stil te staan, afgezien van een hazeslaapje of een hamburger met koffie. Liters koffie. De begrafenis van haar tante was een waas van twee dagen oude herinneringen geworden. Slaphangende gladiolen. Onbekende neven en nichten. Oudbakken sandwiches. Verplichtingen, zo verdomd veel verplichtingen.

Nu wilde ze alleen nog maar naar huis.

Ze wist dat ze weer moest stoppen, moest proberen nog een hazeslaapje te maken voor ze verder ging, maar ze was zo dichtbij, slechts honderdvijftig kilometer van Boston vandaan. Bij het laatste wegrestaurant had ze nog drie koppen koffie gedronken. Dat had geholpen. Een beetje. Het had haar genoeg opgepept om van Springfield naar Sturbridge te komen. Nu begon de cafeïne uitgewerkt te raken en zelfs al dacht ze dat ze wakker was, toch zat ze van tijd tot tijd te knikkebollen en wist ze dat ze in slaap was gevallen, al was het maar een seconde.

Een bord van Burger King wenkte haar vanuit de voor haar liggende duisternis. Ze reed de grote weg af.

Binnen bestelde ze koffie met een bosbessenmuffin en ging aan een tafeltje zitten. Op dit uur van de nacht waren er maar een paar mensen in de eetzaal met allemaal dezelfde bleke, uitgeputte maskerachtige gezichten. Geesten van de snelweg, dacht Karen. Dezelfde vermoeide zielen die je in ieder restaurant langs de grote weg tegenkwam. Het was griezelig stil in die eetzaal, iedereen had het druk met proberen wakker te blijven en weer verder te rijden.

Aan de tafel naast haar zat een gedeprimeerd uitziende vrouw met twee kleine kinderen die allebei stilletjes op koekjes zaten te kauwen. Wat gedroegen die zich keurig en wat waren ze blond. Ze deden Karen denken aan haar eigen dochters. Die waren morgen jarig. Vannacht, slapend in bed, waren ze nog maar één dag verwijderd van hun dertiende jaar. Een dag verder van hun jeugd vandaan.

Wanneer jullie wakker worden, ben ik thuis, bedacht ze zich.

Ze vulde haar kopje nog een keer met koffie, drukte er een plastic dekseltje op en liep naar haar auto.

Haar hoofd voelde nu weer helder. Ze haalde het wel. Over twee uur, honderdvijftig kilometer, zou ze haar voordeur binnenlopen. Ze startte de motor en reed de parkeerplaats af.

Honderdvijftig kilometer, dacht ze. Nog maar honderdvijftig kilometer.

Dertig kilometer verderop maakten Vince Lawry en Chuck Servis, die achter een avondwinkel geparkeerd stonden, het laatste kartonnetje met zes blikjes bier op. Ze zaten daar al vier uur te drinken, gewoon een vriendschappelijke wedstrijd om te kijken wie de meeste biertjes achterover kon slaan zonder het weer uit te kotsen. Chuck lag er één voor. Ze waren de totale stand kwijt; dat moesten ze morgen uitzoeken wanneer ze de bierblikjes die zich achter in de auto opstapelden, optelden.

Maar Chuck lag zonder meer voor en dat liet hij merken ook. Vince was dat zat. Chuck was verdomme in alles beter. En dit was geen eerlijke wedstrijd. Vince had nog wel een ronde aangekund, maar het bier was op en nu zat Chuck daar met die pesterige grijns van hem te kijken, terwijl hij best wist hij dat het geen eerlijke wedstrijd was.

Vince maakte het portier open en klom achter het stuur vandaan.

‘Waar ga je heen?’ vroeg Chuck.

‘Ik ga nog wat halen.’

‘Je kunt niet meer hebben.’

‘Barst toch,’ zei Vince en wankelde over de parkeerplaats naar de voordeur van de avondwinkel.

Chuck lachte. ‘Je kunt niet eens lopen!’ schreeuwde hij uit het raampje.

Klootzak, dacht Vince. Kon het hem verdommen, hij kon lopen. Zie je wel, hij liep uitstekend. Hij zou gewoon de avondwinkel binnenwandelen en nog twee kartonnetjes met zes blikjes kopen. Misschien drie. Ja, hij kon er wel drie aan, met gemak. Hij had een maag van beton, en afgezien van het feit dat hij om de paar minuten moest pissen, merkte hij er niets van.

Hij struikelde bij het naar binnen gaan, die verdomde hoge drempels ook, die zouden verboden moeten zijn, maar hij stond weer op. Hij haalde drie kartonnetjes uit de koelkast en liep statig naar de kassa. Hij sloeg met een biljet van twintig dollar op de toonbank.

De bediende keek naar het geld en schudde zijn hoofd. ‘Dat kan ik niet aannemen,’ zei hij.

‘Wat bedoel je daarmee?’

‘Ik mag geen bier verkopen aan een beschonken klant.’

‘Zeg je dat ik dronken ben?’

‘Precies.’

‘Luister, het is geld, of niet soms? Moet je mijn verdomde geld soms niet?’

‘Ik wil geen last met de politie. Zet dat bier terug, maat, oké? En waarom koop je geen kop koffie of zo? Met een hotdog?’

‘Ik wil verdomme geen hotdog.’

‘Ga dan weg, jongen. Schiet op.’

Vince gaf een van de kartonnetjes een zet over de toonbank heen. Het gleed over de rand en viel met veel lawaai op de grond. Hij stond op het punt nog een kartonnetje over de toonbank te schuiven toen de bediende een vuurwapen tevoorschijn haalde. Vince stond er als verstart naar te staren.

‘Schiet op, smeer ‘m,’ zei de bediende.

‘Oké,’ Vince liep met beide handen omhoog achteruit. Hij gaf zich over. ‘Oké, ik hoor je wel.’

Hij struikelde weer over die verdomde drempel toen hij de deur uitliep.

‘En, waar heb je het?’ vroeg Chuck toen Vince de auto weer instapte.

‘Ze hebben geen bier meer.’

‘Dat kan niet.’

‘Ze hebben verdomme geen bier meer, begrepen?’ Vince startte de auto en liet de koppeling met geraas opkomen. Ze reden met gierende banden de parkeerplaats af.

‘Waar gaan we nu heen?’ vroeg Chuck.

‘Een andere winkel zoeken.’ Hij kneep zijn ogen halfdicht tegen de duisternis. ‘Waar is de oprit? Die moet hier ergens zijn.’

‘Geef het toch op, man. Jij kunt met geen mogelijkheid nog een ronde aan zonder te kotsen.’

‘Waar is die verdomde oprit?’

‘Ik denk dat je er voorbij gereden bent.’

‘Nee, daar is hij.’ Vince reed plotseling naar links en zijn banden gierden over het wegdek.

‘Hé,’ zei Chuck. ‘Hé, ik geloof niet...’

‘Ik heb nog twintig dollar over. Die nemen ze wel. Iemand neemt het wel.’

‘Vince, je rijdt de verkeerde kant op!’

‘Wat?’

Chuck schreeuwde: ‘Je rijdt de verkéerde kànt op!’

Vince schudde even met zijn hoofd en probeerde zijn blik op de

weg te richten. Maar de lichten waren te fel en ze schenen recht in zijn ogen. Ze leken feller te worden.

‘Ga naar rechts!’ schreeuwde Chuck. ‘Het is een auto! Naar rechts!’

Vince stuurde scherp naar rechts.

De lichten ook.

Hij hoorde een gil, onbekend, onaards.

Dat was Chuck niet, dat was hijzelf.

Dr. Abby DiMatteo was moe, vermoeider dan ze ooit eerder was geweest. Ze was nu al dertig uur achter elkaar wakker, als ze het hazeslaapje van tien minuten in de wachtkamer van de röntgenafdeling niet meetelde, en ze wist dat haar uitputting haar aan te zien was. Terwijl ze haar handen in de gootsteen van de Chirurgische Intensive Care-afdeling stond te wassen, had ze een glimp van zichzelf in de spiegel opgevangen en was verbijsterd geweest over de diepe kringen van vermoeidheid onder haar ogen en over haar slordige haren die nu een verwarde massa vormden. Het was al tien uur in de ochtend en ze had nog geen douche kunnen nemen of zelfs haar tanden maar gepoetst. Haar ontbijt had uit een hardgekookt ei en een kop koffie met suiker bestaan die een attente zuster van de Chirurgische Intensive Care-afdeling haar een uur geleden had gegeven. Abby mocht van geluk spreken als ze tijd zou hebben om te lunchen, en van nog veel meer geluk als ze om vijf uur het ziekenhuis uit zou zijn en om zes uur thuis. Nu zou het alleen al pure luxe zijn om in een stoel te kunnen neerzakken.

Maar tijdens de maandagochtend rondes zat men niet. Zeker niet wanneer de dienstdoende arts dr. Colin Wettig was, chef de clinique van het chirurgisch team van interne assistent-artsen van het Bay-side Hospital. Als gepensioneerd legergeneraal stond dr. Wettig bekend om zijn kernachtige en genadeloze vragen. Abby was doodsbenauwd voor de generaal, evenals alle andere chirurgische assistent-artsen.

Er stonden nu elf assistent-artsen in een halve kring van witte jassen en groene operatiekleding in de Chirurgische Intensive Care-afdeling. Hun blikken waren allemaal op de chef de clinique gericht. Ze wisten dat elk van hen een strikvraag voorgelegd kon krijgen. Als je geen antwoord wist, werd je het slachtoffer van langdurige persoonlijke vernedering.

De groep had al vier post-operatieve patiënten bekeken, en behandelingen en prognoses besproken. Nu stonden ze verzameld om het Intensive Care-bed nr 11. Abby's nieuwe opname. Het was haar beurt om de patiënt voor te stellen.

Hoewel ze een klembord in haar armen had, keek ze niet naar haar aantekeningen. Ze besprak de gegevens over de patiënt uit haar hoofd, haar blik gericht op het niet glimlachende gezicht van de generaal.

‘De patiënte is een vierendertig jaar oude, blanke vrouw, die om één uur vanmorgen via de EHBO is opgenomen na een frontale botsing met hoge snelheid op de Route 90. Ze is ter plekke beademd, in stabiele ligging gehouden en per helikopter hierheen afgevoerd. Bij aankomt was er sprake van meerdere trauma’s. Er zijn gecompliceerde schedelfracturen en depressiebreuken, breuken van het linkersleutelbeen en opperarmbeen en uitgebreid gezichtsletsel. Tijdens mijn eerste onderzoek zag ik een goed gevoede, blanke vrouw van normaal postuur. Ze reageerde op geen enkele prikkel, met uitzondering van enige twijfelachtige reacties van de strekspieren...’

‘Twijfelachtige?’ vroeg dr. Wettig. ‘Wat betekent dat? Had ze wel of geen reacties?’

Abby voelde haar hart bonzen. Shit, hij begon al. Ze slikte en legde uit: ‘Soms strekken de ledematen van de patiënt zich bij pijnlijke prikkels. Soms niet.’

‘Hoe interpreteer je dat? Door middel van de Glasgow Comaschaal voor motorische reacties?’

‘Tja. Gezien het feit dat geen reactie gelijk aan één staat, en strekkingen een twee krijgen, neem ik aan dat de patiënt een... anderhalf zou zijn.’

Er klonk enig zwak gelach vanuit de kring assistent-artsen.

‘Een dergelijke meting bestaat niet,’ zei dr. Wettig.

‘Dat weet ik,’ zei Abby. ‘Maar deze patiënte past niet netjes in...’

‘Vertel nou maar verder over je onderzoek,’ viel hij haar in de rede.

Abby zweeg even en keek naar de kring gezichten. Had ze het al verprutst? Ze wist het niet zeker. Ze haalde adem en ging verder. ‘De bloeddruk was negentig over zestig en ze had een pols van honderd. Ze was al geïntubeerd, want er was geen spontane ademhaling. De patiënte wordt volledig beademd met vijftientig ademhaling per minuut.’

‘Waarom is de keus op vijftientig gevallen?’

‘Om haar in een staat van hyperventilatie te houden.’

‘Waarom?’

‘Om het kooldioxydegehalte te verlagen. Dat vermindert hersenoedeem.’

‘Ga verder.’

‘Onderzoek van de schedel toonde, zoals ik al zei, zowel gecom-

pliceerde schedelfracturen als depressiefracturen van het linker wand- en slaapbeen aan. Hevige zwelling en letsel van het gezicht maken het moeilijk om aangezichtsfracturen vast te stellen. Er was geen pupilreactie en ze stonden normaal. Haar neus en keel...

‘Oculocefale reflexen?’ Hij doelde op de hoofdbewegingen die direct in verband staan met het zien.

‘Die heb ik achterwege gelaten.’

‘O, ja?’

‘Ja, dokter. Ik wilde de hals met rust laten. Ik was bang voor een mogelijke werveldislocatie.’

Ze zag aan zijn knikje dat haar antwoord aanvaardbaar was geweest.

Ze beschreef de bevindingen van het lichamelijk onderzoek. De normale ademhalingsgeluiden. Hart, geen bijzonderheden. Buik, geen bijzonderheden. Dr. Wettig viel haar niet in de rede. Tegen de tijd dat ze klaar was met de neurologische resultaten te beschrijven, voelde ze zich zekerder van zichzelf. Bijna vrijmoedig. En waarom niet? Ze wist verdomme wat ze had gedaan.

‘En wat was uw indruk?’ vroeg dr. Wettig. ‘Voor u de röntgenfoto’s had gezien?’

‘Gebaseerd op de stand van de pupillen die niet reageerden,’ zei Abby, ‘dacht ik aan een compressie in de middenhersenen. Vermoedelijk als gevolg van een bloeduitstorting tussen óf de hersenvliezen óf tussen schedelbeenderen en het harde hersenvlies.’ Ze zweeg en voegde er rustig vol zelfvertrouwen aan toe: ‘De CAT-scan heeft dat bevestigd. Een groot subduraal hematoom links met een grote verschuiving vanuit het midden. Ik heb neurochirurgie erbij gehaald. Die hebben het stolsel tijdens een spoedoperatie verwijderd.’

‘Dus je stelt dat je oorspronkelijke indruk volkomen correct was, dr. DiMatteo?’

Abby knikte.

‘Laten we eens kijken hoe het er vanochtend uitziet,’ zei dr. Wettig en liep naar het bed toe. Hij scheen met een zaklampje in de ogen van de patiënt. ‘Geen pupilreactie,’ zei hij. Daarna duwde hij hard met zijn knokkel op het borstbeen. Ze bleef ontspannen en roerloos. ‘Geen pijnreactie. Ook niet van de strekspieren.’

Alle andere assistent-artsen waren dichterbij komen staan, maar Abby bleef bij het voeteneinde en richtte haar blik op het verbonden hoofd van de patiënte. Terwijl Wettig zijn onderzoek voortzette, met een rubber hamertje op pezen klopte en ellebogen en knieën liet buigen, voelde Abby haar aandacht verslappen omdat ze kapot was van vermoeidheid. Ze bleef naar het pas kaal geschoren hoofd

van de vrouw staren. Ze herinnerde zich dat het dik, bruin haar was geweest, vol gestold bloed en glas. Er hadden ook glassplinters in haar kleren gezeten. Op de EHBO had Abby geholpen de blauw-witte blouse met het etiket van Donna Karan erin open te knippen. Dat laatste detail scheen in Abby's herinnering te blijven hangen. Niet het bloed, de gebroken botten, of het verminkte gezicht. Maar dat etiket. Donna Karan. Ze had dat merk vroeger zelf ook wel gekocht. Ze bedacht hoe deze vrouw eens, ergens, in een winkel gestaan moest hebben, de blouses bekeken had, de hangertjes had horen piepen terwijl ze over het rek gleden...

Dr. Wettig kwam overeind en keek naar de zuster van de Chirurgische Intensive Care-afdeling. 'Wanneer is het hematoom verwijderd?'

'Ze is om ongeveer vier uur vanochtend van de verkoeverkamer gekomen.'

'Zes uur geleden?'

'Ja, dat is zes uur geleden.'

Wettig wendde zich tot Abby. 'Waarom is er dan niets veranderd?'

Abby werd wakker uit haar verdoving en zag dat iedereen haar aankeek. Ze keek naar de patiënte en zag hoe de borst op en neer ging bij iedere beademing van de beademingsmachine.

'Er... kan een of andere postoperatieve zwelling zijn,' zei ze en keek even naar de monitor. 'De druk binnen de schedel is iets verhoogd, twintig millimeter.'

'Denk je dat dat hoog genoeg is om pupilveranderingen te veroorzaken?'

'Nee. Maar...'

'Heb je haar direct na de operatie nog onderzocht?'

'Nee, dokter. Ze viel onder neurochirurgie. Ik heb na de operatie met hun assistent-arts gesproken en die vertelde me...'

'Ik vraag het niet aan de assistent-arts van neurochirurgie. Ik vraag het jou, dr. DiMatteo. Jij hebt een subduraal hematoom geconstateerd. Dat is verwijderd. Dus waarom staan de pupillen normaal en reageren ze zes uur na de operatie niet?'

Abby aarzelde. De generaal keek haar aan. Net zoals de anderen. De vernederende stilte werd benadrukt door het gesis van de beademingsmachine.

Dr. Wettig keek dwingend de kring assistent-artsen rond. 'Is er hier iemand die dr. DiMatteo kan helpen de vraag te beantwoorden?'

Abby ging rechterop staan. 'Dat kan ik zelf wel,' zei ze.

'Dr. Wettig draaide zich met opgetrokken wenkbrauwen naar haar om. 'Ja?'

'De... pupilveranderingen... de stand van de strekspieren van de

ledematen... dat zijn symptomen afkomstig van de hoge middenher-senen. Ik nam gisteravond aan dat het het gevolg was van de druk die het subdurale hematoom op de middenhersenen uitoefende. Maar aangezien de patiënt geen verbetering vertoont, denk ik dat... dat ik me vergist heb.’

‘Denkt u dat?’

Ze ademde uit. ‘Ik heb me vergist.’

‘Wat is nu uw diagnose?’

‘Een bloeding in de middenhersenen. Het kan het gevolg zijn van een breuk. Of restschade van het subdurale hematoom. De veran-deringen hoeven niet zichtbaar te zijn op de CAT-scan.’

Dr. Wettig keek haar even aan met een nietszeggende uitdruk-king op zijn gezicht. Toen wendde hij zich tot de andere assistent-artsen. ‘Een bloeding in de middenhersenen is een redelijke veron-derstelling. Met een gecombineerde Glasgow Coma-schaal van drie...’ Hij keek even naar Abby, ‘... eneenhálft,’ verbeterde hij zich-zelf, ‘is de prognose nul. De patiënte haalt niet spontaan adem, maakt geen spontane bewegingen en schijnt alle hersenstam-reflexen verloren te hebben. Ik heb geen andere suggestie dan le-vensondersteunende maatregelen. En orgaandonatie in overweging te geven.’ Hij knikte Abby kort toe. Toen liep hij verder naar de vol-gende patiënt.

Een van de andere assistent-artsen kneep Abby even in haar arm. ‘Hé, DiMatteo,’ fluisterde hij, ‘tien met een griffel, joh.’

Abby knikte vermoeid. ‘Bedankt.’

Hoofd assistent-arts dr. Vivian Chao was een legende bij de andere assistenten-artsen van Bayside Hospital. Het verhaal ging, dat toen ze twee dagen bezig was met haar allereerste stage als co-assistente haar collega een zenuwinstorting kreeg en onbeheerst huilend afge-voerd moest worden naar het gekkenhuis. Vivian moest haar dienst erbij nemen. Ze was negenentwintig dagen achter elkaar de enige dienstdoende orthopedische assistent-arts, vierentwintig uur per dag. Ze verhuisde haar persoonlijke bezittingen naar de dienst-kamer en viel prompt vijf pond af op het voortdurende dieet van kantine-eten. Ze kwam negenentwintig dagen achter elkaar geen stap buiten de ziekenhuisdeur. Toen ze op de dertigste dag, aan het einde van haar stage, naar haar auto liep, kwam ze tot de ontdek-king dat die een week tevoren was weggesleept. De opzichter van de parkeerplaats had aangenomen dat de auto daar was achterge-laten.

Vier dagen nadat ze aan haar volgende stage op vaatchirurgie was begonnen, werd Vivians collega assistent-arts door een stadsbus

aangereden en in het ziekenhuis opgenomen met een bekkenfractuur. Weer moest zij het overnemen. Vivian Chao verhuisde prompt terug naar de ziekenhuisdienstkamer.

In de ogen van de andere assistent-artsen had ze op die manier beezen dat ze een kerel was, een nobele status die naderhand tijdens het jaarlijkse examendiner bevestigd werd toen ze met een paar ingepakte stalen ballen werd vereerd.

Toen Abby de Vivian Chao-verhalen voor het eerst hoorde, vond ze het moeilijk die stalen ballen-reputatie te verenigen met wat ze zag: een laconieke Chinese vrouw die zo klein was dat ze op een krukje moest staan opereren. Hoewel Vivian zelden iets zei tijdens de rondes, stond ze altijd onverschrokken vooraan de groep met een koele blik op haar gezicht.

Vivian sprak Abby die middag op de Chirurgische Intensive Care-afdeling aan met haar gebruikelijke gereserveerdheid. Tegen die tijd leefde Abby in een waas van vermoeidheid, iedere stap was een gevecht, iedere beslissing een daad van pure wilskracht. Ze zag niet eens dat Vivian naast haar stond tot die zei:

‘Ik heb gehoord dat je een AB-positieve hoofdtrauma opname hebt.’

Abby keek op van de status waarop ze de vorderingen van de patiënt had staan noteren. ‘Ja. Gisternacht.’

‘Leeft de patiënt nog?’

Abby keek naar het kamertje van bed elf. ‘Dat hangt ervan af wat je onder leven verstaat.’

‘Hart en longen zijn gezond?’

‘Die werken goed.’

‘Leeftijd?’

‘Ze is vierendertig. Waarom?’

‘Ik heb een onverzekerde patiënt op intern liggen. Een hartinsufficiëntie die op zijn einde loopt. Bloedgroep AB-positief. Hij ligt op een nieuw hart te wachten.’ Vivian liep naar het rek met statussen. ‘Welk bed?’

‘Elf.’

Vivian pakte de status uit het rek en sloeg de metalen omslag open. Haar gezicht verraadde geen emotie toen ze bladzijden doorlas.

‘Het is mijn patiënte niet meer,’ zei Abby. ‘Ik heb haar overgedragen aan neurochirurgie. Er is een subduraal hematoom verwijderd.’

Vivian bleef in de status lezen.

‘Ze is pas tien uur geleden geopereerd,’ zei Abby. ‘Het lijkt me een beetje vroeg om al over explantaties te spreken.’

‘Ik zie dat er tot nu toe geen neurologische veranderingen zijn ge-

constateerd.’

‘Nee. Maar de kans bestaat...’

‘Met een Glasgow Scale van drie? Niet waarschijnlijk.’ Vivian liet de status terugglijden in het rek en liep naar bed elf.

Abby liep achter haar aan.

Vanuit de ingang van het kamertje bleef ze staan kijken terwijl Vivian snel een lichamelijk onderzoek deed. Het ging op dezelfde manier als Vivian in de operatiekamer te werk ging, ze verspilde geen tijd of moeite. Tijdens Abby’s eerste jaar – toen zij co-assistente was – had ze vaak toegekeken hoe Vivian opereerde en ze had vol bewondering en ontzag gekeken hoe die kleine, snelle handen met die fijne vingers perfecte knopen legden. Daarbij vergeleken voelde Abby zich onhandig. Ze oefende uren met meters hecht draad op de handgrepen van haar bureauladen om de slag van de chirurgische knopen te pakken te krijgen. En hoewel ze de mechaniek goed genoeg beheerste, wist ze dat ze nooit de gouden handjes van Vivian Chao zou krijgen.

Nu ze Vivian Karen Terrio zag onderzoeken, vond Abby de vaardigheid van die handen bijzonder kil aandoen.

‘Geen reactie op pijnprikkels,’ stelde Vivian vast.

‘Het is nog vroeg.’

‘Misschien. Misschien niet.’ Vivian haalde een reflexhamertje uit haar zak en begon op pezen te kloppen. ‘Ze is AB-positief?’

‘Ja.’

‘Dat is geluk hebben.’

‘Ik zou niet weten waarom je het zo zou noemen.’

‘Mijn patiënt op de Interne Intensive Care-afdeling is AB-positief. Hij ligt al een jaar op een hart te wachten. Iets beters kunnen we voor hem niet wensen.’

Abby keek naar Karen Terrio en ze herinnerde zich de blauwwitte blouse weer. Ze vroeg zich af wat de vrouw gedacht had toen ze die voor het laatst had dichtgeknoopt. Aan gewone dingen, waarschijnlijk. Zeker geen gedachten aan de dood. Geen gedachten aan een ziekenhuisbed of infuusslangen of beademingsmachines.

‘Ik zou graag een lymfocyten crossmatch aanvragen. Om afweerreacties uit te sluiten,’ zei Vivian. ‘En we kunnen net zo goed meteen een HLA-typering doen op de andere organen. Er is toch een EEG gedaan, hè?’

‘Ze valt niet meer onder mij,’ zei Abby. ‘En bovendien denk ik dat dit prematuur is. Er heeft zelfs nog niemand met de echtgenoot over gesproken.’

‘Dan zal iemand dat moeten doen.’

‘Ze heeft kinderen. Die hebben tijd nodig om dit te verwerken.’

‘De organen hebben niet zo veel tijd.’

‘Dat weet ik. Ik weet dat het gebeuren moet. Maar, zoals ik al zei, ze is pas tien uur geleden geopereerd.’

Vivian liep naar de wasbak om haar handen te wassen. ‘Je verwacht toch niet echt een wonder?’

Er verscheen een zuster van de Chirurgische Intensive Care bij de deur van het kamertje. ‘De echtgenoot is er weer met de kinderen. Ze wachten tot ze binnen mogen komen. Duurt het nog lang?’

‘Ik ben klaar,’ zei Vivian. Ze gooide het verfrommelde papier waarmee ze haar handen had afgedroogd in de prullenmand en liep weg.

‘Kan ik ze naar binnen sturen?’ vroeg de zuster aan Abby.

Abby keek naar Karen Terrio. Op dat ogenblik zag ze pijnlijk scherp wat een kind zou zien als het naar dat bed zou staren. ‘Wacht,’ zei Abby. ‘Nog niet.’ Ze liep naar het bed en trok snel de dekens recht. Ze maakte een papieren handdoekje nat in de wasbak en veegde de spetters opgedroogd slijm van de wang van de vrouw. Ze hing de katheterzak aan de andere kant van het bed zodat hij niet zo zichtbaar was. Toen deed ze een stap achteruit en wierp nog een laatste blik op Karen Terrio. Ze beseftte dat wat ze ook deed, geen mens iets aan het verdriet kon veranderen dat deze kinderen te wachten stond.

Ze zuchtte en knikte tegen de zuster. ‘Ze kunnen nu binnenkomen.’

Tegen half vijf die middag kon Abby zich nauwelijks meer concentreren op wat ze schreef en nauwelijks meer iets onderscheiden van wat ze las. Ze had drieëndertigeneenhalf uur dienst gehad. Haar middagronden waren gedaan. Het was eindelijk tijd om naar huis te gaan.

Maar toen ze de laatste status dichtsloeg, voelde ze dat haar blik weer naar bed elf getrokken werd. Ze liep het kamertje in. Daar bleef ze aan het voeteneinde rondhangen en staarde als verdoofd naar Karen Terrio. Ze probeerde iets te bedenken wat nog gedaan kon worden, wat dan ook.

Ze hoorde de voetstappen achter zich niet naderen.

Pas toen een stem zei: ‘Hallo, schoonheid’ draaide Abby zich om en zag dr. Mark Hodell met zijn bruine haren en blauwe ogen tegen haar glimlachen. Het was een glimlach die alleen voor Abby bestemd was, een glimlach die ze bitter had gemist vandaag. Meestal zagen Abby en Mark wel kans om samen snel te lunchen, of elkaar ten minste toe te zwaaien in het voorbijlopen. Maar vandaag hadden ze elkaar helemaal niet gezien en ze kreeg een blij gevoel toen

ze hem zag. Hij boog zich om haar te kussen. Toen deed hij een stap achteruit en zag haar ongekamde haren en verkreukelde operatiekleding. 'Dat moet een zware nacht geweest zijn,' mompelde hij vol medeleven. 'Hoeveel slaap heb je gehad?'

'Dat weet ik niet. Een half uur.'

'Ik heb gehoord dat je vanochtend slaags bent geraakt met de generaal?'

Ze haalde haar schouders op. 'Laten we het erop houden dat hij me niet als voetveeg heeft gebruikt.'

'Dat staat gelijk aan een overwinning.'

Ze glimlachte. Toen gleed haar blik weer naar bed elf en haar glimlach verdween. Karen Terrio lag bedolven onder alle apparaten. De beademingsmachine, de infuuspompen. De afzuigslangen en monitoren voor ECG, bloeddruk en intracraniale druk. Een instrument om iedere lichaamsfunctie op te meten. Waarom zou iemand in deze tegenwoordige tijd van technologie een pols voelen, of een hand op een borst leggen? Wat hadden artsen voor nut als machines al het werk konden doen?

'Ik heb haar gisternacht opgenomen,' zei Abby. 'Vierendertig jaar oud. Een man en twee kinderen. Een tweeling, meisjes. Ze zijn hier geweest. Ik heb ze daarnet gezien. En het is vreemd, Mark, maar ze wilden haar niet aanraken. Ze stonden te kijken. Alleen maar naar haar te kijken. Maar ze raakten haar niet aan. Ik dacht steeds: *je moet. Je moet haar aanraken, want dit is misschien je laatste kans. De laatste kans die je ooit zult hebben.* Maar ze deden het niet. En ik denk dat ze op een dag zullen wensen...' Ze schudde haar hoofd. Ze streek snel met haar hand over haar ogen. 'Ik heb gehoord dat de knul die haar aanreed aan de verkeerde kant zat en dronken was. Weet je waar ik me nou echt nijdig over kan maken, Mark? Werkelijk pijnlijk. Hij overleeft het. Hij ligt op dit ogenblik boven op de orthopedie te jammeren over een paar gebroken botten.' Abby haalde weer diep adem, maar met de daaropvolgende zucht scheen al haar woede te verdwijnen. 'Jezus, ik moet levens redden. En hier sta ik te wensen dat die vent in stukjes over de hele snelweg verspreid lag.' Ze wendde zich van het bed af. 'Het moet tijd zijn om naar huis te gaan.'

Mark liet zijn hand over haar rug glijden, een troostend en toch bezitterig gebaar. 'Kom,' zei hij. 'Ik loop wel even met je mee naar buiten.'

Ze liepen de Chirurgische Intensive Care-afdeling af en gingen de lift in. Toen de deuren dichtgleden, voelde ze zichzelf wankelen en tegen hem aanzakken. Hij trok haar direct in de warme en bekende cirkel van zijn armen. Het was een plek waar ze zich veilig voelde en

zich altijd veilig had gevoeld.

Een jaar geleden had Mark Hodell allesbehalve een geruststellende aanwezigheid geleken. Abby was een co-assistente geweest; Mark een thoraxchirurg die niet zomaar bij een team zat, maar een sleutelfiguur was in het harttransplantatieteam van het Bayside. Ze hadden elkaar leren kennen in de operatiekamer bij een ongeval. De patiënt, een jongen van tien, was met een pijl uit zijn borst stekend met de ziekenauto binnengebracht, het gevolg van een ruzie met zijn broer in combinatie met een slecht gekozen verjaardagscadeau. Mark had zich al gewassen voor de operatie en al steriel gestaan toen Abby de operatiekamer binnenkwam. Het was pas haar eerste week als co-assistente en ze was zenuwachtig en geïntimideerd door het idee de beroemde dr. Hodell te moeten assisteren. Ze was naar de tafel toegelopen. Verlegen had ze naar de man gekeken die tegenover haar stond. Boven zijn masker zag ze een breed intelligent voorhoofd en een paar prachtige blauwe ogen. Heel direct. Heel onderzoekend.

Ze hadden samen geopereerd. Het kind had het overleefd.

Een maand later had Mark Abby mee uit gevraagd. Ze had hem twee keer afgewezen. Niet omdat ze niet met hem uit wilde, maar omdat ze dacht dat ze niet met hem uit móest gaan.

Er verstreek een maand. Hij vroeg haar weer mee uit. Dit keer won de verleiding het. Ze nam de uitnodiging aan.

Vijfeneenhalve maand geleden was Abby naar het huis van Mark in Cambridge verhuisd. Het was in het begin niet gemakkelijk geweest om te leren leven met een vrijgezel van eenenveertig die zijn leven – of zijn huis – nooit eerder had gedeeld met een vrouw. Maar nu, terwijl ze voelde dat Mark haar vasthield en ondersteunde, kon ze zich niet voorstellen dat ze met iemand anders zou samenleven, of van iemand anders zou houden.

‘Arm kind,’ mompelde hij en zijn warme adem streek door haar haren. ‘Zwaar, hè?’

‘Ik ben hier niet voor gemaakt. Waar ben ik eigenlijk mee bezig?’

‘Je doet waar je altijd van hebt gedroomd. Dat heb je me verteld.’

‘Ik herinner me niet eens meer wat die droom wàs. Ik vergeet het steeds.’

‘Had het niet iets met levens redden te maken?’

‘Inderdaad. En hier sta ik dat dronken lor uit die andere auto dood te wensen.’ Ze schudde vol afkeer haar hoofd.

‘Abby, dit is de ergste periode. Je hebt nog twee dagen op de traumafdeling. Je hoeft nog maar twee dagen te overleven.’

‘Geweldig. Dan begin ik op de thorax...’

‘Dat is een fluitje van een cent in vergelijking. Trauma is altijd